

TUNTOSARVI

Nro 32 1987

TUNTOSARVI

Kuulonäkövammaisten lehti
Ilmestyy 48 kertaa vuodessa, perjantaisin
Nro 32/1987
13. vuosikerta

JULKAISIJA

Suomen Kuurosokeat ry.

PÄÄTOIMITTAJA

Heli Reinikainen

TOIMITUKSEN OSOITE

Suomen Kuurosokeat ry.
Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki
puh. (90) 77041/213

Puheenjohtajan palsta	1
Ajankohtaista	5
Lukijan palsta	9
SYKE-palsta	11
Henkilökohtaista	12
Ilmoitukset	13
Nimipäiväonnittelut	16

TUNTOSARVI

4.9.1987

Puheenjohtajan muistelot

Kuurojen Maailman

Kongressista

(Julkaistaan kolmessa peräkkäisessä Tuntosarvessa nro 31-33)

Neuvostoliitossa

Kuurous määritellään 55 desibelin kuulonalennukseksi. Tällaiset henkilöt pääsevät kuulo- ja kuurojen erityisopetuksen pariin.

Kuulonalennuksen vaikeusasteen perusteella kuurous jaetaan erilaisiin luokkiin, joissa käytetään tarpeita vastaavia opetusmenetelmiä. Kuurot saavat opetusta viittomakielellä.

Neuvostoliitossa kerrottiin kuuroilla olevan 200 eri ammattia. Olisi mielenkiintoista teitä enemmänkin. Neuvostoliitossa käytettävistä menetelmistä ja kuurojen kulttuurista.

Neuvostoliiton kuurojen teatteriesitykset olivat laulua ja tanssia, komeita ja värikkäitä pukuja. Tulee mieleen, ettei soittajat varmaankaan olleet täysin kuuroja.

Kuurot ja mielenterveys

Tästä aiheesta puhuttiin monena päivänä. Aihe on mielenkiintoinen. Suomessa on tehty tutkimus kuurojen mielenterveydestä. Mielenterveysongelmien takia hoidossa olevia kuuroja on tutkittu. Yli puolella heistä on sosiaalisten taitojen puutetta. Kun kokee, ettei osaa toimia oikealla tavalla, pettyy jatkuvasti. Ihmisellä on huono käsitys itsestään ja omasta arvostaan.

Suomesta puuttuu viittomakielen taitoinen palvelu näissä asioissa. Mielenterveys on arka asia. Siitä on vaikea muutenkin puhua toiselle ihmiselle. Tulkinkäyttö on kiusallista. Se voi myös häiritä kaikkia osapuolia ja aiheuttaa väärin tulkintaa.

Perinnöllisyystiede ja kuurous

Tohtori Reijo Norio Väestöliitosta esitelmöi perinnöllisyydestä. Aluksi hän selvitteli Mendelin perinnöllisyystutkimuksen perustietoja. Kukaan ei voi valita vanhempiaan. Siksi kukaan ei ole vastuussa omasta vammastaan. On turhaa tuntea syyllisyyttä asiassa, johon ei voi vaikuttaa. Perinnöllisyys on sattumasta kiinni, koska osa vammoista on peittyvästi periytyviä. Voi mennä sukupolvia eikä vammaisuutta ilmene (= ole).

Kuulevat vanhemmat, joilla on kuuro lapsi, käyttävät perinnöllisyysneuvonnan palveluja. Kuuleville kuurous on outo ja tuntematon asia. Kuurot pariskunnat ovat harvoin kiinnostuneita neuvonnasta. Kuurojen vanhempien kuuro lapsi on onnellisessa asemassa, koska hänellä on yhteinen kieli vanhempiensa kans-

sa. Kuuroutta ei koeta uhkana. Tästä syystä kahden kuuron välistä avioliittoa ei ole syytä vastustaa.

Norion mukaan tunnetaan yli 100 erilaista perinnöllistä kuulovauriota. Yli puolet lapsuuden aikaisesta syvästä kuuroudesta on perinnöllistä. Perinnöllisyysneuvonnan tehtävänä on poistaa syyllisyyden tunteita. Neuvonnassa selvitetään tarkka diagnoosi, arvioidaan toistuvuusriski (= uhka), selvitetään käytännön vaihtoehdot ja seuraukset riskin suhteen.

Ennen syntymää voidaan joitakin sairauksia todeta sikiöstä DNA-tekniikalla. Tämän menetelmän käyttäminen vaatii keskusteluja eettisistä näkökulmista.

Norion mukaan kuuroja voidaan aina auttaa ja tukea. Kuurous ei ole yhteiskunnassa huono asia.

Tämä Norion esitelmä oli kiinnostava. Muutamia vuosia on puhuttu siitä, mitä tapahtuu, jos geenejä aletaan peukaloida ihmisen halujen mukaan. Jos sikiössä tiedetään olevan jokin vakava vaurio, voidaan tehdä abortti raskauden alussa. Jos äiti ja isä haluavat teitää, onko sikiö terve vai sairas, voisivat he päättää, ottaako vastaan sairaan lapsen.

Silloin kun yhteiskunta ei hyväksy vammaisia, eivät terveet ihmiset halua vammaista lasta. Mitä tapahtuu odottavalle äidille, jos hänelle kerrotaan, että hän saa vammaisen vauvan? Asiaan liittyy hyvin paljon erilaisia ajatuksia. Toiset ihmiset eivät ollenkaan hyväksy sitä, että ihmisen geenejä yritetään muuttaa. Onko ihmisellä oikeus puuttua luonnon kiertokulkuun? Siinä onkin miettimistä. Jokainen valitsee itse omat mielipiteensä.

**Avajaisesityelmä «Kuurot vähemmistöryhmänä»
luennoitsijana professori
Harlan Lane Amerikasta**

Tämä Amerikasta tullut kuuleva henkilö piti pontevan ja kriittisen puheen siitä, miten kuulevat suhtautuvat kuuroihin.

Lanen mielestä kuulevat eivät tunne eivätkä haluaakaan tuntea kuuroja. Koska he eivät näe ja tunne oikeaa kuuroa, he keksivät omat kuuronsa omien kokemustensa ja tarpeidensa mukaan. Näiden väärin stereotyyppien (= kaavoihin kangistunut) pohjalta on lähetetty tarpeettomasti kuuroja Amerikan mielisairaaloihin.

Lane sanoo, että opettajat asettavat päivittäin nautrettavan matalia tavoitteita kuuroille lapsille.

Valtaapitävät eivät ole valmiita kohtaamaan kieltä, joka perustuu erilaisille periaatteille kuin heidän omansa.

Kuulevat asiantuntijat eivät löydä kuuroja, koska he eivät osaa kuurojen kieltä ja ovat muutenkin sokeita kuurojen maailmalle. Tämä on tuhoisaa kasvatuksen ja mielenterveyden kannalta.

Kuulevien mielestä kuurot ovat älyllisesti vajaita, koska heillä ei ole oikeaa kieltä. ONHAN heillä viittomakieli.

Lanen mukaan kuulevat haluavat käyttää kuuroja hyväkseen. Kouluttamaton kuuro on halpaa työvoimaa. Kuulevat bisneksen (= rahan teko) tekijät, liikemaailma, ottavat voitot itselleen. Voittoa tulee, koska kuurot ostavat paljon apuvälineitä ja erilaisia erityispalveluja. Kovaa puhetta tämä. JATKUU

AJANKOHTAISTA

Yleisurheilun MM-kisat alkoivat Roomassa

Lähde: Helsingin Sanomat 30.8. ja
puhelinuutiset Helsingissä

Rooma on Italian pääkaupunki. Kisat pidetään siellä ajalla 29.8.-6.9. Kisat ovat olleet jännittävät. On tehty maailmanennätyksiä ja möhlytty (= sotkettu asioita).

10 000 metrin juoksu päättyi järjestäjien virheeseen

Martti Vainio otti osaa 10 000 metrin juoksuun. Hänet pysäytettiin kierrosta ennen maalia. Vainio oli silloin juossut 9600 metriä. Se oli kierrosten laskijoiden virhe. He näyttivät juoksun jo päättyneen.

Martti Vainio ei ollut ainoa keskeyttäjä. Kierroslaskinnan virheeseen loppui ensiksi Meksikon Arturo Barrios'in juoksu. Hän taisteli pronssista (= kolmannelta sijasta). Vainio seurasi hänen esimerkkiään. Vainio oli kuudennella sijalla. Myös parin muun juoksijan kilpailu katkesi.

Silti kilpailun voitti selvästi paras mies. Hän oli kenialainen Paul Kipkoech. Hän voitti 10 000 metrin juoksun ajalla 27.38,63. Kipkoech määräsi juoksun tahdin jo kuuden kilometrin jälkeen.

Suomi sai kultamitalin

Sunnuntaina 30.8. Suomi sai kultamitalin keihäänheitossa. Sen heitti Seppo Rätty tuloksella 83.54.

Kaksi uutta maailmanennätystä

Kisoissa on tehty kaksi uutta maailmanennätystä. Toisen vei kanadalainen Ben Johnson 100 metrin juoksussa. Ennätysaika on 9.83. Naisten korkeushypyn uusi maailmanennätys on 2.09. Se meni Jugoslaviaan.

Naisten maraton-juoksu

Naisten maraton-juoksun voitti portugalilainen Rosa Mota. Se oli hänen neljäs peräkkäinen maraton-voittonsa. Suomalainen Sinikka Keskitalo tuli kahdeksanneksi.

Yli sata niaavaa bussia Helsinkiin

Lähde: Helsingin Sanomat 27.8.

Helsingin liikennelaitos on tutkinut niaavia busseja tänä kesänä. Keskiviikkona 26.8. HKL:n lautakunta päätti tilata niaauslaitteen 126 autoon. Niaavia busseja on jo 58. Laite tulee myös autoihin, jotka ostetaan kahtena seuraavana vuonna.

Kuljettaja auttaa liikuntaesteisen tai vanhuksen nousua autoon. Hän tekee sen laskemalla auton etupäätä 13 senttiä. Laitteesta on suurin hyöty pysäkeil-

lä, joilla ei ole koroketta.

Auto niaaa, kun etujousien palkeet tyhjenevät. Palkeet täyttyvät, kun auto lähtee liikkelle. Samalla auton keula nousee. Lasku ja nousu kestävät muutamana sekunnin.

Niaustekniikka lisää auton hintaa noin 3000 markkaa. Uusi, niaava Volvo maksaa noin 750.000 markkaa.

Ennen Helsinkiä bussit ovat niaanneet Turussa. Koko ajatus on tuotu Tukholmasta. Siellä niaavia busseja on 400. Niaaus tai sen vaihtoehto alaslaskettava lisäporras on pakollinen Ruotsin linja-autoliikenteessä.

Billy Graham on Suomessa

Lähde: Suomen Kuvalehti 28.8.87

Billy Graham on aikamme kuuluisa evankelista (= evankeliumin julistaja; henkilö, joka puhuu Jeesuksesta).

Elokuun viimeisellä viikolla on amerikkalainen Billy Graham puhunut Helsingin Stadionilla tuhansille ihmisille. Viileä sää tai sade ei ole estänyt heitä tulemasta. Lämmin, selkeä sanoma on puhutellut kuulijoita. Kokoussarjan nimi on «Divain Mission».

Billy Graham on Suomessa jo toisen kerran. Ensimmäisestä vierailusta on kulunut 33 vuotta. Se tapahtui vuonna 1954. Silloin kaikki eivät pitäneet hänen tulostaan, pelättiin, että maahan tulee kirkolle vie-

raita oppeja. Nytkin ovat mielipiteet olleet monenlaisia. Pelko on ollut turhaa.

Maailman rauha ja sosiaalinen vastuu ovat 69-vuotiaan saarnaajan puheissa esillä voimakkaasti.

Maailman rauha tuli Billy Grahamille tärkeäksi erään vierailun ansiosta. Vieras oli kertonut Neuvostoliiton ja USA:n ohjuksista ja mitä niillä voi saada aikaan.

— «Sinä iltana sanoin vaimolleni: minun pitää puhua tästä. Sen jälkeen aloin puhua rauhasta Raamatun pohjalta.»

— «Kun lähdin Moskovaan, tiesin joutuvani arvostelun kohteeksi. Mutta mielestäni asia oli sen arvoisen. Rauhan puolesta kannattaa ottaa riski. Menin ja puhuin. Ihmiset osoittivat suosiota seisaalleen nousten. Monet ovet avautuivat minulle Neuvostoliitossa ja Itä-Euroopassa.» Ensimmäinen Neuvostoliiton matka oli vuonna 1982. Ensi vuonna hän menee sinne neljännen kerran.

Billy Grahamin saarnoja seuraa yli sata miljoonaa ihmistä kaikkialla maailmassa. USA:n presidentit Johnson, Nixon ja Reagan ovat hänen perheystäviään.

Suomen jälkeen Billy Grahamn matkustaa Kiinaan.

Lukijan palsta

Tutuiksi tultiin

Seija Troyano

Ystävyyttä yli rajojen saatiin kokea runsain mitoin Kuurojen X Maailmankongressissa Espoon Dipolisissa. Tunnelma oli todella ainutlaatuinen. Tutustumisen eri maiden kuuroihin oli mutkatonta. Ystävyyden osoitukset puolin ja toisin olivat joskus yllättäviä spontaaneja (= hetkessä syntyviä, välittömiä). Hymyjä ja pari ystävällistä sanaa vieressä istuvalle japanilaismiehelle sai hänet ojentamaan Pirkolle ja minulle pienet paketit, joista paljastuivat kellot. Pakettien lisäksi tämä herrasmies halusi sanoa meille jotain suomeksi. Hetken japanilais-suomalaista sanakirjaa selatessa hän löysi kirjasta ilmeisesti mieleisen kohdan ja leveästi hymyillen hän sanoi: «Ihastuttava kokemus! Niin meistäkin.»

Asiantuntijoiden luentoja kuuroudesta ja sen vaikutuksista oli mielenkiintoista seurata, mutta vähintään yhtä mielenkiintoista oli tavata ihmisiä kaikkialta maailmasta ja keskustella heidän kanssaan. Tutuiksi tultiin tavalla tai toisella ja kaikilla näytti olevan aivan halu ystäväystyä toistensa kanssa. Kielimuuri tai tulki puuttuminen ei ollut este edes jonkinlaiselle yhteisymmärrykselle. Itselläni oli tulkkiopas mukana, mutta kappaleen matkaa eteenpäin pärjäsi myös omalla viittomakielellä inspiroiden. Joidenkin kanssa juttu luisi englanniksi.

Odotin kovasti tapaavani kongressissa myös eri maiden kuurosokeita, mutta heitä ei juurikaan näkynyt. Englantilainen Derek Burton, joka työskentelee kuurosokeiden parissa, kertoi meille kuitenkin työstään. Hän opetti myös englantilaiset sormiaakkoset eli kuinka «puhutaan» oikealla kädellä kuuntelijan vasemmalle kädelle. Merkit eroavat suuresti omistamme, mutta ovat pienen harjoittelun jälkeen (kieli keskellä suuta) helposti opittavissa. Näinhän se kommunikointi sitten sujui englannin kielellä. Tällä tavalla keskusteltaessa istutaan vierekkäin esim. sohvalla. Ylimääräinen jännitys niskassa, hartioissa jne. on hyvin vähäistä. Derek Burton ehdotti myös, että Suomen kuurosokeat voisivat kenties tehdä yhteisen lomamatkan Espanjaan tms. Englannin kuurosokeiden kanssa. Kiva ajatus. Kaikenkaikkiaan olisi hyvin mielenkiintoista ja avartavaa järjestää kuurosokeiden lomamatkat ulkomaille mahdollisuuksien mukaan niin, että samalla voisi tavata paikallisia kuurosokeita tai jonkun toisen maan kuurosokeiden ryhmän.

Kongressin aikana kaupungilla ja busseissa törmäsi vähän väliä osanottajiin, jotka tunnisti helposti kongressin tunnuksella varustetuista sinivalkoisista repuista. Iloinen hymy ja kädenheilautus tuli luontevasti tuntemattomiltakin.

Eri maiden kulttuuritapahtumia kävimme seuraamassa Linnanmäen ulkoilmateatterissa. Yhtenä iltana istuimme kokonaiset neljä tuntia Kulttuuritalolla. Imimme itsemme täyteen näytelmiä, pantomiimia ja tanssien hitaita ja nopeita rytmejä. Välillä koko sali jy-

miisi tekniikan voimalla aina lattiaa ja pehmustettuja istuimia myöten vauhdikkaiden tanssirytmiä tahdisa.

Erään näytelmän nimi oli «Kuurous on iloinen asia»... Sana «vammainen» tuntui tässä joukossa vieraalta, pikemminkin kuurouden käsitti omaksi elämänmuodoksi.

Kuurojen X Maailmankongressi kannatti ehdotto masti kokea. Millaiset mahtaisivat olla tunnelmat kuurosokeiden vastaavassa tapahtumassa... Mama mia

INSPIROIDA = INNOITTA, TEHDÄ JOTAIN ÄKKI, INNOSTUNEESTI, KANNUSTAA TEKEMÄÄN JC TAIN ILOLLA

SYKE-palsta

Ilonanne Ilona

Kesäkuun lopulla soi rokki Tampereen kirjastopuistossa. Puisto sijaitsee aivan Tampereen keskustassa vanhan kirjaston kupeessa. Se on kuin luotu ulkoilmatilaisuuksia varten.

Ilma oli poutainen, kun astelin ystäväni kanssa kirjastopuistoon johtavaa tietä. Ei ollut ilo ikuista! Siinä räpäkässä alkoi sataa kuin saavista kaataen. Vaivoin ehdimme aukaista sateenvarjomme, kun olimme jo kastuneet. Kengät litimärkinä marssimurupottavan nurmikon poikki mahdollisimman hyväl-

paikalle. Edessämme olevan penkki oli märkä, joten jäimme seisomaan.

Sateen tauottua viisi nuorta neitosta astui lavalle. Tampereen omat tytöt saivat osakseen ansiaitut aplodit. Olihan Ilona tullut jo tunnetuksi viime vuoden rockin SM-kisoissa, jossa hän sijoittui toiselle sijalle.

Ilona soitteli ihan mukavaa, menevää rock'n rollia. Laulajan hieman raakakin ääni sopi kappaleisiin. Kitarristin taustalaulu pehmensi kokonaisuutta. Parhaiten svengasivat kappaleet «Se kävi muhun käsiks» sekä «Leo». Rumpalin työskentely oli vaikuttavaa! Tyttöhän runteli rumpuja kuin aikamies. Taidot tulivat huomatuiksi myös rockin SM-kisoissa, jossa hän sai stipendin. Arviointini perustuivat tällä kertaa pelkästään kuuntelupuoleen, sillä lyhyen varteni vuoksi en nähnyt mitään.

Kirjastopuiston konsertit oli ja on mukava vaihtoehto savuisille ja tunkkaisille klubeille, mikäli vain säät sallivat.

Satu

Henkilökohtaista

Kihloissa

Kihlauksensa ovat julkaisseet Hilikka Virolainen ja Oiva Maksimainen Tampereen palvelutalossa.

Ilmoitukset

Nyt saatavissa

Pääkaupunkiseudun lääkäri- ja terveystyö 1-1987 pistekirjoituksena. Luettelo on maksuton.

Tilaukset: Suomen Kuurosokeat ry:n toimistoon Dagi Ahvenaiselle puhelin 90/7704 353 tai tekstipuhelin 90/7704 355 tai Heli Reinikaiselle 90/7704 213.

Luettelon julkaisija on Näkövammaispalvelu Tr Helsinki.

Aluesihtööri Marjatta Korhonen ei ole toimistossa Tampereella

7.9. (Ruskaretki)

28.9. (lääninhallituksen koulutuspäivät)

5.10. (laivaseminaari)

Aluesihtööri Hilikka Yli-Penttilän toimistopäivä Kaupissa on torstaina 1.10. kello 12-16.

Osoite: Arvola-koti, puhelin: 986/29 983.

Aluesihtööri Heikki Paatelainen ei ole toimistossa Lohjalla maanantaina 7.9. Seuraava toimistopäivä on maanantaina 14.9. Toimistopäivää ei ole 5.10. Olen laivaseminaarissa.

Turussa ei ole toimistopäivää tiistaina 8.9. Turun seuraava toimistopäivä on tiistaina 15.9.

Aluesihtööri Inga Lassfolk ei ole toimistossaan maanantaina 14.9. (Pohjoismainen konferenssi Oslossa) eikä maanantaina 5.10. (laivaseminaari).

Seuraava toimistopäivä on maanantaina 21.9.

Aluesihtööri Hilikka Yli-Penttilä ei ole toimistossaan maanantaina 7.9. (Hetta-Pallas vaellus) maanantaina 14.9. (Pohjoismainen konferenssi Oslossa).

Seuraava toimistopäivä on maanantaina 21.9.

Perinnöllisyyskurssi 2.-7.11.87

Paikka: Lomakoti Onnela, Tuusula.

Ilmoittautuminen: 30.9.87 mennessä Suomen Kuurosokeat ry:n toimistoon puh. 90/7704 353 tai tekstipuh. 90/7704 355, Dagi Ahvenainen tai Helsingin aluesihtööri Päivi Saaristo, puh. 90/491 828 tai Kuopion aluesihtööri Olavi Hartikainen, puh. 971/111 756.

Kurssi on maksuton. Myös matkat korvataan jälkikäteen (yleisen kulkuneuvon mukaan).

Kurssi on tarkoitettu lähinnä perheellisille tai perheen perustamista suunnitteleville tai muuten asiasta kiinnostuneille.

Kursseille voidaan ottaa 10-12 henkilöä, joten pidä kiirettä!

Kurssin vierailijoina ovat HYKS:n erikoislääkäri ja Väestöliiton asiantuntijoita.

Ilmoittautuneille lähetetään tarkempi ohjelma.

Kysele ja soitele kurssista!

TYKS:n piirin kuurosokeiden kerho jatkuu jokaisen kuukauden toisena tiistaina. Päivä on sama kuin Turun toimistopäivä.

Seuraava kerho on tiistaina 15.9. kello 12-15.

Kyproksen matkalle 18.10.-2.11.87 on yksi miespaikka vapaana!

- Yksi kuurosokea on joutunut peruuttamaan matkansa, joten yksi miespaikka on vapaana. Jos olet kiinnostunut matkasta ja olet miespuolinen, niin ota välittömästi yhteys Suomen Kuurosokeat ry:n keskuksistoon Dagi Ahvenaiseen puh. 90/7704 353 tai tekstipuh. 90/7704 355, ja ilmoittaudu matkalle.

Oppaina ovat Hilikka Yli-Penttilä, Tuija Pirhonen, Terhi ja Eero Pikkujämsä. Paikat on varattu kymmelle kuurosokealle.

Matka tehdään Kyprokselle Pafokseen. Matkan hinta on retkineen puolihoitolla 3.113 markkaa.

Pohjois-Suomen kuurosokeat

Syksyn ensimmäinen kerho on tiistaina 29.9.

- Kokoontuminen: Kalevankatu 22, Joensuu, kello 11.45.

Meidät on kutsuttu Yrjön ja Saimin luokse tupaantuliisiin.

Kaikki mukaan!

Kerhon uusi vetäjä on Terttu Moilanen.

Toivomukset ja ideat ovat tervetulleita. Yritämme löytää uusia asioita ja uutta tekemistä.

Tervetuloa mukaan!

Pirkko Virtanen

Taidekerho aloittaa toimintansa Tampereella

Taidekerho kokoontuu ensimmäisen kerran torstaina 10.9. kello 13.00-16.00.

Paikka: Kuurosokkeiden palvelutalo Hervannassa, osoite: Virtainpolku 2-4. Palvelutaloon pääsee linja-autolla 23 ja 30.

Ilmoittautuminen on ensimmäisellä kerralla. Ensimmäisenä kerhopäivänä keskustellaan siitä, mitä kerhossa tehdään vuoden aikana ja mitä käytettävät materiaalit maksavat.

Kerhon ohjaajana on Heli Viita. Hän on palvelutalon vapaa-ajan ohjaaja.

Jos tarvitset, hanki itsellesi oma tulkki tai opas!

Kerho on tarkoitettu kaikille asiasta kiinnostuneille, myös palvelutalon ulkopuolella asuville!

Torstaina 10. syyskuuta tavataan.

Terveisin

Heli Viita ja Marjatta Korhonen

Nimipäiväonnittelut

Viikolla 37 nimipäiväänsä viettävät: Arho, Arhippa, Taimi, Isto, Kalevi, Kaleva, Santeri, Ale ja Valma sekä Orvo.

Vielä kukkivat ruusut ja orvokit. Ruusuista nimipäivää!